

“Террорист ватан, миллат, ва дину мазҳаб надорад”.

Эмомалӣ Раҳмон

Ҷаҳони имрӯза ба мавҷи хушунатбори гурӯҳҳои ифротиву хусусияти террористидошта мувоҷеҳ гашта, солҳои охир доир ба афзоиш ва густариши терроризм, экстремизм ва дигар падидаҳои номатлуби ҳатарафзо, ки боиси ташвиши ҷомеаи ҷаҳонӣ гаштаанд дар васоити ахбори омма хабару нигоришоти зиёде ба назар мерасанд, ки ин нукта давлату ҷомеаи соҳибтамаддуни моро низ бетараф гузошта наметавонад.

Ҳадаф аз баёни ин матлаб, пеш аз ҳама, аз хатари глобалии терроризм ба масоили сиёсати умумиҷаҳонӣ доништа мешавад. Ҷумҳурии Тоҷикистон низ чун узви ҷудонопазири ҷомеаи ҷаҳонӣ аз хатару таҳдиди терроризми байналмилалӣ бетараф буда наметавонад. Дар шароити бӯҳрони иқтисодӣ, ки имрӯз соири кишварҳои оламро фаро гирифтааст, зуҳури падидаҳои номатлуби замон, амсоли терроризм, экстремизм ва сепаратизм вазъиятро дар равобити байналмилалӣ ноором сохта, пайваста ба амнияти кишварҳо таҳдид менамояд. Ниғаҳдори осудагиву суботи сиёсӣ, ваҳдат ва якпорчагии Тоҷикистони маҳбуб, аз вазоифи аввалиндараҷаи Ҳукумату роҳбарияти мамлакат маҳсуб ёфта, ҷомеаи шахрвандии моро водор менамояд, ки дар ин масъала бетараф набошанд.

Терроризм аз вожаи лотинии “terror” сарчашма гирифта маънои тарс, ваҳм ва бимро дорад, ки асосан ашхос ва гурӯҳҳои даст ба амалҳои террористӣ зананда, мақсад ва мароми нопоки ҳешро бо роҳу равишҳои хусусияти зуроварӣ ва тарсу даҳшатафканидошта, пиёда месозанд.

Экстремизм бошад аз калимаи фаронсавии “extremisme” ва истилоҳи лотинии “extremus” реша гирифта, маънои томаш ифротгарой, тундравӣ, афкор ва амали тундравона мебошад ва экстремист шахсест, ки дар фаъолияти ҳаётии ҳеш тарафдори амалҳои яқравона ва тундравиро маром қарор дода, онро дар тамоми соҳаҳои фаъолияти худ – дин, сиёсат, идеология, илм ва ҳатто варзиш мавриди истифода қарор медиҳад.

Экстремизм дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мубориза бар зидди

экстремизм-ифротгарой” ба таври зайл баён карда шудааст, ки ин изхори фаъолияти ифротии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ба даъвати нооромӣ, дигаркунии соҳти конститусионӣ дар давлат гасби ҳокимият ва тасарруфи салоҳияти он, ангезонидани наҷодпарастӣ, миллатгарой, бадбинии иҷтимоӣ ва мазҳабӣ мебошад.

Ташкилоти экстремистӣ ин иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, динӣ, ё дигар ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ, ки нисбати он тибқи асосҳои пешниҳоднамудаи қонуни дар боло зикршуда оид ба барҳам додан ё манъ намудани фаъолияти воқеа ба машғул шудан ба фаъолияти экстремистӣ қарори суд ба қувваи қонун даромадааст, мебошад.

Терроризм ва экстремизм вожаҳои нав набуда, дар тӯли таърихи инсоният арзи ҳастӣ намуда, фаъолияти онҳо дар аксари ҳол бо иҷрои супоришоти фармоишгарони сиёсӣ ва гурӯҳҳои алоҳида ба тарсонидан ва қуштори ҷеҳраҳои намоёни замони ҳеш рағбона қарда шуда буд ва дар акси ҳол, дар замони муосир он хусусияти гурӯҳиро ба ҳуд қасб намуд, ки асосан бо воситаи зӯровариҳои гурӯҳҳо ва ҳизбҳои манфиатҷӯ муқобили давлат - ҳамчун субъекти сиёсӣ, баромад намуда, аз дигар тараф, ҳатари таҳдиду зӯровариҳо нисбати аҳолии оқошта ба амал мебарорад.

Қӯшида нест, ки дар рағанди ҷаҳонишавӣ ва барҳӯрди тамаддунҳо ваъзият дар баъзе манотиқи қурраи замин, алалхусус, мамлақатҳои мусалмоннишин ба таври қуллӣ тағйир ёфта, ҷангу ҳунрезихо мушоҳида қарда мешавад ва ба ҳамагон маълум аст, ки ин гурӯҳҳои террористӣ барои анҷоми аъмоли ваҳшиёнаи ҳеш ба мазҳабу дин тақя меқунанд, вале қуштору қоратқарӣ, ваҳшоният, ҳунрезӣ, одамабой ва ҳатарёҷодқунӣ нисбати аҳолии оқошта бо арзишҳои динӣ, бағижа дини муғбини Исломи алоқамандие надоранд.

Дарқи ҳамин мафохими дар боло зикршуда аст, ки Роҳбари муаззами кишварамон аз ақсар минбарҳои баланди байналмилалӣ ва инҷунин, Паёмҳои ҳеш ба Маҷлиси Олии кишвар терроризм ва экстремизмо маҳқум намуда, аз дину мазҳаб, ватан ва миллат надоштани он таъқид меқунанд.

Дар тағлиқи ақидаҳои террористӣ ва экстремистӣ ташкилотҳои маҳсуси ҳориҷӣ дар минтақаҳои қуноғуни қураи замин манфиатдоранд ва ин андешақоро миёни ҷомеаи оқошта, алалхусус, ҷавонон тағлиғ ва интишор меамоёнд. Дар айни ҳол гурӯҳҳои террористии ба ном “Давлати исломӣ”, “Ҳизбуттаҳрир”, “Ҳизбуллоҳ”, “Ал-қоида”, “Боқо-Ҳарам”, “Толибон” ва монанди инҳо барои анҷомдиҳии қаразҳои сиёсӣ ва

акидаҳои ифротии худ ҷаъолият доранд.

Ин ҳолатҳо асосан дар Шарқи Наздик, Осиё, Русия, Африқои Шимолӣ, баъзе манотиқи Аврупо ва Афғонистони ҳамсоякишварӣ мо ба назар мерасанд, ки ин баёнгарӣ ба ҳатарҳои аввалиндараҷаи ҷаҳонӣ муосир мубаддал гаштани ин зухуроти номатлуб мебошад. Вобаста ба ин, Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти кишварӣ азизамон дар Паёми ҳеш ба Маҷлиси Олии кишвар аз 20-уми январӣ соли 2016 ин падидаҳо ҳамчун вабои аср ва на кам аз ҳатарӣ яроқи ядрӣ тазаккур дода, таъкид менамоянд, ки: “Имрӯз терроризм ва экстремизм ҳамчун вабои аср ба аманияти ҷаҳон ва ҳар як сокини сайёра таҳдид карда барои башарият ҳатарӣ на камтар аз силоҳи ядроиро ба миён овардааст”.

Терроризм ва экстремизми муосир дар даҳсолаҳои охир бо прогресси илмӣ ҳамкадам ва дорӣ яроқи аслиҳои гуногунамудӣ катли ом гашта, ҳатто дар ихтиёр васоити аҳборӣ омма ва тарзҳои интиқоли иттилоот, инчунин механизми муосири таблиғотино низ ба даст овардидааст.

Терроризм ва экстремизми муосир симои ба худ сиёсӣ гирифта, дар навбати аввал, бо ваъдаҳои пучӣ инкилобӣ иҷтимоӣ ва озодихӣ миллӣ, таблиғотӣ ва ширпардозӣ намуда, ҳатто ба тасарруфи ҳудуди сарҳадоти давлатҳо азми намуда, гӯшаҳои гуногуни сайёраи дунёро фаро гирифта, тадриҷан паҳн гашта истодааст.

Терроризм ва экстремизми муосир бо худ ҳислати оммавино соҳиб гашта, дар он мутаассифона на танҳо гурӯҳҳои сиёсӣ, балки иттиҳодияҳои миллӣ ва динӣ, ки дар асоси манфиатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ таҳкил шудаанд, низ ҷалб карда шуда истодаанд, зеро терроризм имрӯз ҷун силоҳи асосии расидан ба манфиатҳои сиёсӣ ва иқтисодии онҳо мубаддал гашта, террорист ва экстремист ҳамчун ашхоси иҷрокунонда ва воситаи расидан ба мақсадҳои гаразноқи онҳо табдил гаштааст. Вале ин ҳама наметавонад асоси пешрафти ҷаъолият ва ҳукмронии даҳшатангезонаи ин ниҳодҳо бошад, зеро то ба ин замон таърих гувоҳ аст, ки ягон шахс, гурӯҳ, ҳизб, ҳаракат ва инчунин, соҳибдавлате агар ҷанде соҳиби тамоми иқтидор бошад ҳам, бо зӯрӣ, бимдихӣ ва куштору горат наметавонад пояҳои давлатдорӣ ҳешро мустаҳкам гардонад, балки ин амал боиси шикаст, ҳорӣ ва залилии он гардида метавонад.

Дар ин рост, боз ҳам аз суҳанони котеъ ва ҳирадмандонаи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки

мубориза бо терроризм ва экстремизм фазои боварӣ, эҳтиром ба манфиатҳои ҳамдигар ва муттаҳид шудани ҳамаи кишварҳои дунёро дар пешорӯи ин ҳатари умумӣ тақозо менамояд ва истифодаи “сиёсати дугона” нисбат ба терроризм ва экстремизм самаранокӣ кӯшишҳои ҷомеаи ҷаҳониро дар муборизаи муштарак бо ин зухурот ҷиддан коҳиш дода, баръакс, муҳолифатҳои навро байни эътилофҳои ҳарбӣ вуҷуд мекунад ва авзои ҷаҳонро боз ҳам ноором месозад - ғӯён таъкид месозанд, ҳело бомаврид буда, барои ҷомеаи ҷаҳонӣ ва созмонҳои байналхалқӣ, ки мубориза бо терроризм ва экстремизмро маҳаки кори ҳеш қарор додаанд, заминаи муҳим ва ҳушдори бамаврид маҳсуб меёбад.

Аваззода Саҳбо Аваз - сарвари МТМУ №3